

FEJTÖRŐ.

Kocka-rejtvény.

e	e	v	e
e	t	v	t
e	e	e	l
t	e	v	s

A sivatag hajója

Állat

Testrés

Női név

(Feith Pál.)

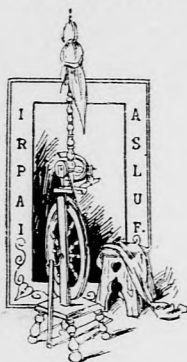
Számítási kérdés:

Valamely víztartóba három cső nyílik; az első cső a második 72° alatt, a második a harmadikkal 120° alatt, az első a harmadikkal 90° alatt tölti meg a víztartót. Mennyi idő alatt tölti meg a víztartót mindegyik cső külön-külön s mennyi idő alatt tölti meg mindahárom cső együtt a víztartót?

Földrajzi kérdés:

Melyik Japánnak azon városa, amely a Kiusziu-szigeten fekszik? Elénk kereskedő város, kikötővel. Hány lakosa van? (Molnár Elek.)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 szeptember 11.

21. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Vegyteni kérdés: Glicerín. Vegyi képlete ez: $C_3H_5(OH)_3$. — Földrajzi kérdés: Mauna-Loa hegy-csúcs, Sandwich-szigeten. 4258 m. magas. — Kocka-rejtvény:

k	é	v	e
é	t	e	l
v	e	s	z
e	l	z	a

Képrejtvény: Sok jó ember elfér egy szűk helyen.

Helyesen fejtették meg: Szemző István, Molnár Elek, Fölföldy Sándor, Hollósy Kornél, Zettl Agoston, László Pál, Labancz Ernő, Nyers László, Thier Győző, Binder Elemér, Buding Gyula, Lévai Pál, Popovics Béla, Feith Pál, Vértessy Ferenc, Milutinovits Corinna, Mosonyi Róbert, Ungár Sándor, Váczy Imre, Kempfner Gyula, Markbreit Imre, ifj. Issekutz Aurél, Krepelka Teréz, Dirner Miklós, Vértessy Pál, Kiss Aladár, Bazilly Mihály, Holbesz Aladár, Brummer Imre, Schözl Tibor, Friedrich Loránt, Kiss József, Havas Péter, Bárd Gyula, Tuschák Imre, Kovács Lajos, Licht Zoltán, Nord Frigyes, Braun Géza, Holländer Sándor, Rosemberszky.

A kitűzött könyvjutalmat (Mouton Jenő; Congourdan Marius, díszkt.) Vértessy Ferenc móri előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

K. D. (Szabadka) A budapesti községi közigazgatási tanfolyamra (VI., Nagy János-utca) csak azt veszik fel, akinek legalább is főgimnáziumi vagy reáliskolai vég-bizonyítványa van és iskolai tanulmányainak befejezése után valamely község jegyzői irodában egy évi gyakorlatot teljesített. Augusztus 25-ig kellett volna a tanfolyam igazgatóságánál jelentkezni. A tanítás díja negyven korona. Az előadás délután van. A közigazgatási tanfolyammal egybekötött tápintézet az 1904. 5-iki tanévvel egyidejűleg megnyílik. A tápintézeti internátusban szegénysorsú, jó igyekezetű és kifogástalan magaviseletű hallgatók segítése céljából tizenöt hallgató részére ugyanannyi egészen ingyenes és tíz félfizetéses helyet létesítettek. A fél-ingyenes helyért hónaponként húsz koronát, a fizetéses helyért pedig negyven koronát kell fizetni. Az intézet fűtéssel, világítással egybekötött lakást, reggelit, ebédet és vacsorát ad. Az internátusban való kelvélésért azonban csak hallgató korában folyamatlan lehet. — N. F. (Budapest). 1. Rejtvényedet közöljük. 2. Azt a könyvárjegyzéket minden könyvesboltban megkaphatod. — M. E. (Fóth). Igen jeles újságok; a mutatvány-szám útbaigazítja. — F. P. (Rákospalota). Rejtvényeid közül válogatunk. — K. B. (Arad) Schiller «Fiesco»-jának forrásai Mascagni és de Rez művei: La congiuration de Fiesco. — B. I. (Félegyháza). A lapot elküldtük.

Lampel R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság
Budapest, VI., Andrásy-út 21. szám.

T. C.

Az iskolaév kezdetével bátrak vagyunk cégünket a m. tisztelt közönség szives figyelmébe ajánlani.

**Magyarország
összes iskoláiban
használt
tankönyvek**

és segédkönyvek állandóan raktáron vannak s így abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy b. rendelését azonnal és a legújabb kiadásban szállíthassuk.

Cégünk országszerte kiérdemelte a nagy közönség bizalmát s ezentúl is, pontos és előzékeny kiszolgálással igyekszünk e bizalmat öregbíteni.

Becsés megrendeléseit már most kérjük eszközölni, hogy a nagy munkatorlás ne akadályozhassa a rendelés gyors elintézését.

Kitűnő tisztelettel

Lampel R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) részvénytársaság
Budapest, VI., Andrásy-út 21. szám.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1898. május 28-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7876. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.	és könyvnyomda.	Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

VÉGE A VAKÁCIÓNAK.

Diák-émlékeimből.

Nem ismertelek soha téged, vakációk öröme! Nagyon mostoha sors jutott neked az én emlékeimben. Mikor jöttél, haza mentek mind, akiknek volt hova menniök s ott maradtak az intézetben azok, akiknek nem volt hova menniök.

A nagy folyosók, a nagy termek, a nagy játszótér, mind üres volt. Kongott a templom is, ha az a néhány fiú reggelenként bement; a kocka-lapok mintha még hidegebbek lettek volna, mint máskor.

Nem szerettem a vakációt, mert eszembe jutatta, hogy ezen a szép, nagy világon egyedül állok. Vártam, hogy legyen vége, hogy érkezzenek meg a vakációk s meséljenek arról, hogy ők milyen jól mulattak.

Ebben is telhetik az embernek öröme irigység nélkül. Akinek kevés öröm jut ki az ifjúkorban, az megérti, akinek sok öröm jut ki, az nem érheti meg.

Az egyik fiú elmesélte, hogy mindennap nyolcig aludt s a tejet is az ágyban itta meg; a másik elmesélte, hogy gyakran hajtotta a lovakat, úsztatni is elvitte a folyóba. Mekkora öröme lehetett a ló hátán! A harmadik kirakta az asztalra a kalásot, sült csirkét, melyet az édes anyja adott útravalónak s megkínált vele engem is. Volt, aki órát kapott a jó bizonyítványért, a fülemhez tartotta, hogy hallgassam, mint ketyeg. Bizony szépen ketyegett. Egy hét múlva eltört a rúgója, akkor nem ketyegett.

És egy hét múlva a vakáció emléke is elkezdett fakulni, mintha por lepte volna be. Az ételek, melyeket hazulról hoztak, nagyon hamar elfogytak, az ezüst hatoskák is a gyümölcsáruló

kofák vászonzacskóiba vándoroltak; az új noteszek első lapjai tele voltak órarenddel, osztály társak neveivel, egyik-másik név után már kalkulások is voltak bejegyezve.

Mindezekre jól emlékszem s még jobban esik most, oly sok idő múlva visszaemlékezni.

A szép őszi nap amint besütött a gimnázium ablakán s mi ott ültünk a megfáradt padokban, hol az ügyesebb kezűek oly sok legyet fogtak, az erősebb karúak oly sokat verekedtek, a szorgalmasok oly sokat tanultak, az álmodozni szeretők oly sokat álmodoztak.

Látom az Ignác bácsi kétfülü nagy kosarát a folyosó szögletén. Becsületes, nagy vizes zsemlékkel, mandulás kiflikkel van tele. Be sokszor néztem ezekre a nem hívságos dolgokra s nekem mégis hívságosak voltak, mert két krajcár sok pénz. Miklós Károly eladta minden könyvét, hogy kiflit vehessen s egy hétig nagyon sok kiflit evett. Az egész vakáció alatt erről álmodozott szegény fiú, ő is olyan boldog volt, mikor vége lön a vakációnak s ő kiflit vehetett.

Te is eszembe jutottál, Miklós Károly! Azóta be sok tulipántos ládát csinálhattál s be kevés mandulás kiflit ettél abban a székely faluban, ahol asztalos műhelyt nyitottál!

Aztán látom a hosszú, vörösre festett és barnára koptatott asztalt, amely mellett padokon ültünk két sorban tanultunk.

Hogy nyikorgott a szája a sok latin szótól a fiúknak, hogy magolt a szöke Bertti, aki tíz krajcárban fogadott, minden áron jelest akart kapni minden tárgyából. És minden tárgyából jelest is kapott, az apja rámba tétette otthon a bizonyítványát. Mi is lett belőle vajjon? Hogy megfakulhatott azóta a rámba tett bizonyítvány! Milyen boldog az olyan gyermek, akinek

a bizonyítványát a szülők rámába teszik s mennyi szép, büszke reménnyel néznek a jövőnek elébe!

A jövő ezer kecsesítő ígéretével ott lebegett a tanuló szoba mennyezetén, belészövődött álmainkba, elkísért az iskolába; erőt adott az erőtelennek, bátorította a csüggedezőt, édesebbé tette az örömet.

A jövőre gondoltam én is sokszor-sokszor. Volt egy édes álomom, a legédesebb minden álomom között: amikor édes anyám az én házamban fog lakni, amikor mindennap látom őt s arcáról leolvasom a megelégedést.

Ez az álom nem teljesedett be. Virág volt, melyet könnyekkel ápoltam, talán ezért kellett elhervadnia oly korán s elhervadt akkor, mikor már csak egy lépés választott el tőle. Bohó gyermeki agy, mennyi színed van neked, melyekkel kifested a jövőnek egét s nem juteszedbe soha, hogy egy titokzatos kéz letörli egyetlen mozdulattal legszebb rajzolataidat. De amíg rajzolád, végtelenül boldog voltál s ez az élet igazsága. A munka, azt mondják, nehéz, a munka gyümölcse édes; — meglehet, de én a munka gyümölcse édes, az édesebbnek tapasztaltam magát a munkát, mert ez megvigasztalt, ez megerősített, ez bátorságot adott nekem.

Az iskolaév elején kaptunk húsz írópapirost, ebből kellett füzeteket csinálnunk. Cérnával átfűztük; a tollunk is új volt, a tollszár is új. Az első betűk oly szépek voltak, a tinta feketesége büszkévé tett s mikor nevünk alá odaírtuk: III. oszt. tanuló, ezt a címet hatalmasnak képzeltük, óriási lépésnek tetszett ez az egy vonás, mely a tavalyihoz járult. A nevünket is mintha önérzetesebben írtuk volna le s hatalmas kanyarítással vágtuk a végére a cífraságot, a III. oszt. tant. bekerítettük. A szolgabíró fia nyomtatott ötven névjegyet zöldlevél-alapra, de az olyan szép volt, minden barátjának adott emlékül egyet.

Igen, igen, ez is az év kezdetének öröme volt, ebben is ott rezgett a jövő remény sugara. Évek múlva a névjegyek még szebbek lesznek, nagy címek következnek utána, hanem azokban nem telik nekünk olyan nagy örömünk, mint az első diák-névjegyben, melyet az év elején csináltattunk.

És szeretnék újra diák lenni, még úgy is, ha a vakáció örömét nem ismerném, csak a lelkelem szárnya újra az a merész, az a fáradhatatlan volna! Kezdeni évet, kezdeni munkát, kezdeni

az életet szép reménnyel, erős bizodalommal, csinálnék a durva papírból füzetet, reá írnám szép kanyargós betűkkel a nevemet, keresgelném a szavakat a szótárból, törném a fejemet a számtani példákon, ütném a labdát a labdaütő bottal s álmodnám a jövőről, a jövőnek nagy dicsőségéről!

Szeretnék újra diák lenni! *Gaal Mózes.*

U A R D A.

Történeti regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes. 24

— Milyen fenyegető mindaz, amit hallok! — mondá a király. — Minden vádló igazat mond, de irántam való szeretetből sötétebbnek látjátok a helyzetet. Amit Rameri elmesélt, amit Bent-Anat megírt, amit Ména jószágigazgatója Anira vonatkozólag elújságolt s ami hír egyáltalában eddig Egyiptomból érkezett: mind nem nyugtalanítanak engemet. Ismerem nagybátyákat, tudom, hogy a kölesön kapott trónon jól szét tud terpeszkedni, de mihelyt haza érkezünk, vissza fog ülni a maga szűkebb székébe s ott is megfér jól. Nagy tervek, merész tettek nem neki valók, ámde készen kapott rendeletek végrehajtására alkalmas ő s ezért tettem őt helytartóvá.

— De úgy látszik, hogy Améni fölélesztette benne a nagyravágyás tüzét, — jegyzé meg Khamus. — Ő a tanácsadója. A Szeti-ház feje bátor és bölcs ember s a papok rendjének fele vakon követi őt.

— Tudom ezt is, — viszonzá a király. — Azok a jó urak haragúsnak reám, mert jobbagyaikat fegyverbe szólitottam. Te fiam, Memphis új prófétája megmondható majd tisztársaidnak, hogy amit Ramzesz az istenek szolgáitól elvesz, azt garmadával hajlandó visszaadni.

— Améni elégedetlenségének más oka van, — mondá Khamus, — a te nagy szellemed új utakat tör magának.

— Azok a jó urak pedig hozzá vannak szokva, hogy a királyon is uralkodjanak. No hát én nem utasítom vissza őket. Én a legfőbb isten helyett uralkodom, de én magamat istennek nem tartom, pedig istent megillető tiszteletben részesítenek. Nos hát legyenek a papok az emberek és istenek között a közvetítők; a földi dolgokat majd elintézem én a magam esze szerint.

A király intett, Ména átnyújtotta a serleget s a faraó fenéig kiürítette.

Egy pillanatig reá nézett a csillogó serlegre, aztán fölveté szemét, melynek tekintete nagyon komoly volt s így szólott:

— S ha ők engem megcsálnak s tiz Améni meg Ani hinárba csalják országomat, — haza megyek s a hernyókat sarkammal taposom össze.

Mély hangja, midőn ezt mondá, csengett, mint egy hírnöké, aki valamely megtörtént dolgot ad másoknak tudtúl.

Néma, ünnepi csend volt a nagy teremben, mikor Ramzesz elhallgatott.

Ekkor újra kezébe vette a serleget s vidám hangon szólott:

— Csata előtt úgy illik, hogy lelkesedjünk. Dicső tetteket vittünk véghez; távol lakó népek megéreztek kezünk súlyát, folyamaik partján emeltük fel diadal-oszlopainkat, szikláikba belevéstük dicsőségünk történetét. Az istenek és a ti segítségetekkel minden királynál hatalmasabb lett a ti uralkodótok. Vajha a holnapi csata dicsőségünket még növelné s az égiek megsegítenének minket abban, hogy a háborúnak minél előbb végét vessük. Üritsetek velem poharat a holnapi győzelemre s a dicsőséges hazatérésre!

— Győzelem! Győzelem! Éljen a faraó, legyen erős és boldog! — kiáltották újjongva Ramzesz hívei, aki trónja emelvényéről leszállva így szólott a lakmározókhoz:

— Mulassatok, míg az Izis-csillag lemegy, azután hadd imádkozzunk együtt Amon oltára előtt s menjünk a csatába!

Mikor hálókamrájába belépett, az udvari kíséret tagjainak megparancsolta, hogy hagyják őt magára. Intett Ménának, aki levette róla az ünnepi köntöst. Odaszólitotta két legifjabb fiát, akik tisztelettel s némi aggodalommal állottak a küszöb előtt.

— Miért parancsoltam nektek, hogy velem jöjjetek? — kérdé komoly hangon.

Mindketten hallgattak. Az apa ismételte a kérdést.

— Azért, mert te észrevetted, — felelé Rameri, — hogy kettőnk között történt valami —

— És mert azt kívánom, — vágott közbe Ramzesz, — hogy gyermekeim között egyetértés legyen. Mondd, Rameri, mi az oka, hogy nem férték meg egymással?

— Már nem neheztelek reá, — viszonzá Rameri. — Te a minap nekem egy kardot ajánlékoztál, mely most Mernepttha övének lóg. Azért

adta nekem, mert a khéták legutóbbi támadása alkalmával megállottam a sarat. Tudod, hogy bátyámmal egy sátorban alszunk. Mikor tegnap a kardot kihúztam hüvelyéből, hogy a pengén levő szép munkában gyönyörködjem, látom, hogy a kard nem az igazi —

— Tréfából elcseréltem az enyémmel, — vágott közbe Mernepttha, — de öcsém nem értette meg a tréfát. Azt mondta, hogy tartsam is meg a meg nem érdemelt diszkardot, ő majd igyekezni fog, hogy egy másikat szerezzen s aztán . . .

— Elég, már mindent tudok. Mindketten helytelenül cselekedtetek, — mondá a király. — Mernepttha, az ember még tréfából se csaljon meg mást. Fiam, Mernepttha, jegyezd meg ezt magadnak, te pedig, Rameri, vedd vissza a kardot s hidd el nekem, hogy az életben sokkal nagyobb okok ébresztenek az ember szívében haragot s ha azt nem akarod, hogy olyan mogorva ember legyen belőled, mint Paaker, mosolyogj az ilyen apróságokon. Béküljete ki!

A két herceg közelebb lépett egymáshoz, Rameri nyakába borult bátyjának s megcsókolta őt.

A király mindkettőnek megsímogatta a fejét s mondá:

— Menjete, feküdjete le! Holnap reggel mindketten igyekezzete, hogy egy-egy kardot érdemeljete ki.

Mikor a két herceg eltávozott, a király Ménához fordult:

— Veled is volna egy szavam a döntő csata előtt. A lelkedbe látok s tudom, hogy ott nincsen minden úgy, amint lenni kell, mióta jószágigazgatód Thébéből megérkezett. Beszélj, mi történt?

Ména nyíltan, de szomorúan nézett a királyra s így szólott:

— Anyósom rosszul gazdálkodik a házamban. Zalogba teszi földjeimet, eladja marháimat.

— A kárt pótolni fogjuk, — viszonzá Ramzesz jószágosan. — Tudod, hogy megígértem: egy kívánságotat teljesíteni fogom, ha Néfert benned úgy bizik, mint te hiszed. Nekem úgy tetszik, mintha te hitvesed hűséges szeretetében kételkednél.

Ména megcsókolta a király ruháját s így szólott:

— Néfert eltávozott anyja mellől s amint tudod, leányod mellett van Megiddóban.

— Ez a csere, azt hiszem, jó volt. Bent-Anatot

én csak Bent-Anattal őriztetem, neki más őrzőre nincs szüksége. Hitvesednek sem lehet jobb öre, mint az én leányom.

— Bizonyára nincs! — felelte hévvel Ména. — De mielőtt Thébét elhagyta volna, kellemetlen dolog történt. Tudod, hogy mielőtt Néfert a feleségemmé lett, Paakerrel volt eljegyezve. Ez a Paaker Katutit nagy összeggel segítette ki abból a bajból, melybe fiának a könnyelműsége sodorta. Aztán Paaker virágot vitt Néfertnek.

A király mosolygott s reá tette kezét a fölvaszmester vállára s átható tekintettel így szólott hozzá:

— Te azt kívánod, hogy feleséged bízzék a te hűségdben, holott tudja, hogy sátradbba egy idegen nőt vezettél s te gyanakodol, mivelhogy Paaker virággal kedveskedett Néfertnek? Hát okos, hát méltányos dolog ez? Talán csak nem vagy féltékeny arra a széles vállú szörnnyetegre, akit valamely szeszélyes kobold lophatott a nemes mohár fészkebe?

— Az nem vagyok, — viszonzá Ména, — én Néfert hűséges szeretetében nem kételkedem, de gyötör, kínoz, meggyaláz még csak a gondolat is, hogy éppen Paaker ajándékozzon virágot, akit úgy utálok, mint egy mérges pókot.

— Aki azt kívánja, hogy benne bizzanak, ő is bizalommal tartozik másnak! — mondá a király. — Félre minden borúval a homlokodról! Gondolj a holnapi győzelemre s a hazatérésre meg arra, hogy neked kevesebbet kell Paakernek megbocsátanod, mint Paakernek neked. Menj, nézz a lovak után s holnap a régi szokott kedvvel lássalak magam mellett a hadi szekéren!

Ména az istállóba sietett.

XXXIX.

A kadesi csata. Ména leszámol Paakerrel.

A csata előtt minden hadosztálynál áldozatokat mutattak be a papok, imádkoztak a katonák, az istenek szobrait az ünnepi bárkában körülhordozták s a csodatevő ereklyéket megmutatták a katonáknak. A hírnökök tudatták a sereggel, hogy a főpap kedvező jeleket látott a főáldozatnál s a horoszkópok fényes győzelmet jósoltak.

Minden egyiptomi ezred különös bizalommal nézett a hadi jelvényekre, amelyeken a szent állat képe vagy az egyes törzseknek jelképei voltak, amelyekből származtak. A katonák mindenikének különféle védő-szerei, amulettjei voltak.

Az egyik hathatós, szent ígéket rejtegetett a zsebében vagy a nyakában és karján, a másik áldáshozó szemeket, legtöbbször pedig skarabaeusokat a gyűrűje kövében. Voltak olyanok, akik azt hitték, hogy minden veszély ellen vérteti őket az az élő kigyó vagy bogár, melyet övük zsebében vagy tarisznyájukban rejtegetnek gondosan.

Aztán következett a király szemléje. Előtte vitték a thébei három főistennek a szobrait, ő maga pedig egy gyaloghintón elhelyezett trónban ült, huszonnégy előkelő ifjú vitte vállán a gyaloghintót. A sereg térdre borult előtte s addig nem kelt fel onnan, míg Ramzesz a trónról leszállva tömjénfüst- és ital-áldozatot nem mutatott be és fia, Khamus, a memphisi főpap az égiek nevében át nem nyújtotta neki az Életnek és a Hatalomnak a jelképét. A papok kara végül dicsőítő énekeket zengtek Ra-nak, a napistennek s az ő fiának és földi helytartójának: a faraónak.

Mikor a hadosztályok elindultak, az égen, melyet imént még felhők borítottak, feltűntek a csillagok. Ezt is szerencsés jelnek tekintették s a papok kihirdették a seregnek, hogy a király is úgy fogja legyőzni az ellenséget, mint a közeledő Ra a felhőket.

Ramzesz a hadi szekerek élére hajtattott.

Aranys hadi szekeren kétoldalt drágakövekkel ékesített nyiltartó puzdra volt. Pompás lovai ragyogtak a nyeregszerszámoktól, nyakukon és hátukon biborszövetből készült, türkisz-gyöngyökkel himzett csabragok villogtak, fejükön korona alakú csótár, melyeknek structollai lengedeztek. Könnyű terhükkel mintegy játszva táncoltak a ménék, hátuk fényes szőrén elsiklott a szem, lábukkal kapáltak, szépen hajlott hattyúnyakukat fel-felkapták.

Ména hatalmas urának háta mögött állott.

Kelet felé a szemhatár kezdett pirosítani, midőn Ramzesz serege a táborat elhagyta.

Ekkor járult Paaker a király elé, leborult előtte, megcsókolta a földet s a királynak arra a kérdésére, hogy hol maradt öccse, így felelt: — Horusz hirtelen megbetegedett.

Midőn pedig Paaker e hazug szavakat mondotta, sáppadt arca kipirult, de ezt a király a hajnali fény miatt nem vette észre. Az áruló nem szokott különben hazudni.

— Mit csinál az ellenség? — kérdezé Ramzesz.

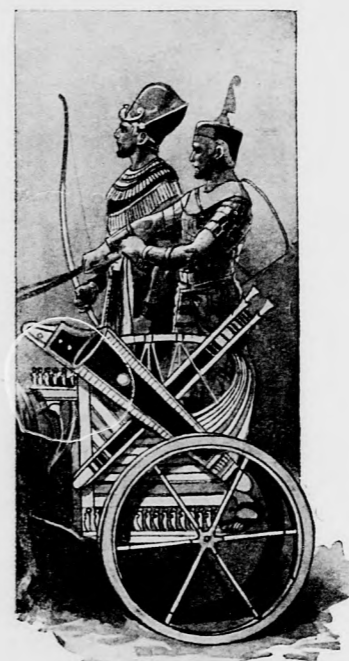
— Tudja, hogy döntő csatára készülünk s

gyűjti óriási számú seregeit a várostól dél-keletre eső táborába. Ha sikerül neked, hogy észak felől közelébe férközzél Kadesnek, akkor a várnak ma birtokába juthatsz. A hegyi út, melyet kijelöltem, alkalmas lesz az odajutásra, anélkül, hogy az ellenség észrevenné.

— Te is beteg vagy, mint öcséd? — kérde a király. — Hangod reszket.

— Soha sem voltam jobb erőben, mint most, — viszonzá a mohár.

— Mutasd az utat! — parancsolá Ramzesz. Paaker engedelmeskedett.

MÉNA MÖGÖTTE ÁLLOTT.

Hallgatva vonult a számtalan hadi kocsi a harmatos reggelen előbb keresztül a síkságon, azután neki a hegyi útnak. Az ijjal és karddal fegyverzett Ra-hadosztály ment a hadi szekerek előtt. Egy kiszaradt folyó medrén törtettek át, azután egy széles völgybe érkeztek, jobbról és balról magas hegyek emelkedtek.

— Az út jó, — mondá Ramzesz Ménához fordulva. — A mohár úgy látszik tanult valamit az apjától. Pompás lovai is vannak. Majd az előőrsöknél van s mutatja az utat, majd a közelünkbe vágat.

— Az én ménesemből valók, — mondá Ména s homlokán kidagadtak az erek.

Ekkor trombitaharsogás zavarta meg a reggeli csendet.

Senki sem tudta, honnan jön, pedig közelről hallatszott.

Ramzesz fölkapta a fejét, kezébe vette csatabárdját; a lovak füleiket hegyezték. Ména így szólott:

— A khéták trombitája, ismerem a hangjukat!

A király mögött egy négykerekű zárt kocsi haladt. Ebben szállították a király orozslánait.

— Eresszék ki az orozslánokat! — kiáltá a király, mert hallotta, hogy az előcsapat csataordításban tört ki, ellenséges hadi szekereket pillantott meg s az előcsapat futásnak eredt.

A vadállatok megrázták sörényüket s a király kocsija körül ordítva ugrándoztak. Ména a lovak közé csapott ostorával, azok neki ugraszkodtak s ragadták a kocsit, mint a szélvész, előre. A futó előcsapatot megállítani nem lehetett. Neki vágat hát az ellenségnek.

— Hol van Paaker? — kérdezte a király.

Paaker eltűnt, mintha a föld nyelte volna el.

Ekkor Ramzesz csataordítása túlharsogta a lármát, a kocsi-harcosok kiáltása belevegyült. A futók is egy pillanatra megállottak, de csak azért, hogy aztán még eszeveszettebb futásban keressenek menedéket. Mert a khéták trombitája harsogott s egy völgyből, mely keresztelte a király útvonalát s melyről Paaker jelentése nem szólott, az ellenséges hadi szekerek beláthatatlan tömege tódult ki. Elvágta az utócsapatot a királytól s így Ramzesz két tűz közé szorult.

Mögötte dühöngött a harc, előtte menekültek katonái. Az ellenség száma pedig nőttön-nőtt.

Látta a veszélyt a maga egész mineműségében, kiegyenesedett hatalmas alakja, mintha próbára akarta volna tenni, hogy vajjon lesz-e elég ereje ennek a veszélynek leküzdésére. Kiröpíté első nyilat s egy khéta vezért leterített. Oroszlánai az ellenség közé rohantak és rémes zavart, ijedelmet okoztak.

A khéták lovait az orozslánok ordítása úgy megfélemlítette, hogy hanyat-homlok robantak vissza. A szekerek feldültek, egymásra torlódtak s így az ellenség előnyomulását megakadályozták.

Ramzesz nyilat nyíl után röpített ki, ezalatt Ména védte őt pajzsával.

Az ellenséggel szemtől-szemben állott. Csatabárdja leterítette az első ázsiait akit kezeügyében talált. Kocsija mellett Rameri s három más királyfiú harcolt.

Ména önmagát fölülmulta. Baljával kormá-

nyozta a lovakat s amellett éberem őröködött, hogy egy ellenséges nyíl se férközhessen közel az ő urának testéhez. Szeme és pajzsa minden pillanatban készen állott s egy szempillája sem rezzen meg az ifjú hősnek. Ezalatt Ramzesz vak dühtől elragadtan röpitette nyilait, csapkodott bárdjával s mind mélyebbre meg mélyebbre hatolt az ellenség sorai közé.

Három nyilvesszőt fogott fel Ména a pajzsával. Ezeket valaki neki szánta, mert futólag rájuk nézve egyiptomi betűkkel írva valának rajta: «Halál Ména fejére.»

A negyedik nyíl is süvöltött a levegőben.

Oda nézett, ahonnan röpitették s midőn az ötödik őt a vállán találta, így szólott a királyhoz:

— Elárúltak minket! Nézz oda! Paaker a khéták soraiban küzd ellenünk!

PAAKER HARCRA KÉSZEN VÁRTA.

Az úti marsall hatodszor is megfeszítette ijának idegét s oly közel jött Ramzesz szekerehez, hogy szavát is meg lehetett hallani:

— Leszámolunk, te tolvaj, te rabló! Meny-asszonyom most még a te feleséged, de ezzel a nyillal özvegyé teszem őt s megkérem a kezét!

A nyíl iszonyú erővel zúgott végig a levegőben s belé fúródott Ména sisakjába. A sisak leesett Ména fejéről, oda kapott kezével, feje zúgott, a következő nyíl a keze csuklóját érte, hallotta Paaker gúnyos hahotáját s tovább már nem tudott uralkodni magán, megfeledezett kötelességéről, eldobta a gyeplőt, leugrott a kocsirol, megforgatta csatabárdját s reá rohant Paakerre.

A király egy pillanatig nézte a küzdőket, de nem vehette magát közjük, mert a gyeplő lecsúszott, amint Ména eleresztette s a neki vadült lovak az oroszlanok után rohantak. A király legjobb vitézei elhullottak már, előtte és mögötte viharzott a harc, de Ramzesz törhetetlenül állott s tovább küzdött.

De ellenséges hadi szekerek vették körül. Danaok rohanták meg. Lovainak kantárát meg ragadták, kísérőinek színe-java elhullott, a többiek futásnak eredtek.

Az egyik oroszlan is felbödülve összeroskadott. A királyt is megsebezte egy ellenséges nyíl, pajzsát ketté repesztette egy csatabárd, puzdrája kiürült.

Halált osztogatva bátran nézett szemébe maga is a halálnak, felfohászodott hangosan Amonhoz, segítséget kért tőle.

És ebben a pillanatban egy daliás termetű egyiptomi lovas száguldott hozzá, felugrott kocsijára, megragadta a gyeplőt s mély tisztelettel üdvözölte a királyt.

Ramzesz összeresztent, először életében.

Csoda történt? Amon csakugyan meghallgatta az ő könyörgését? Félénken nézett az idegenre: szakasztott mása volt a meghalt mohárnak, az áruló Paaker apjának. Avagy Amon öltötte fel az alakját s eljött, hogy megmentse őt a legnagyobb veszélyben?

— Közel a segítség! — mondá az idegen. — Még rövid ideig kell kitaranunk s győzelemre viszed seregedet!

Ramzesz felkiáltott, kezébe kapta csatabárdját s az első khéta, aki vele szembe jött, kettéhasított koponyával roskadt össze. Az idegen pedig fedezte őt a sisakkal s maga is osztogatta félelmes csapásait.

Így telt el sok hosszú perc az újabb viadalban.

Ekkor trombitaharsogás zúgta túl a csataordítást. Egyiptomi trombiták hangja volt az. A Ptah könnyed fegyverzetű gyalogos katonái jöttek ezrivel segítségre. Horusz vezette őket s oldalba fogták az ellenséget.

Az egyiptomiak meglátták a királyt s meg a veszélyt is, melyben a király forgott.

Halálmegvető bátorsággal rontottak a khétákra, megfutamtították s a faraót nemsokára övéi vették körül. Meg volt mentve.

De titokzatos megmentője eltűnt. Egy nyíl leterítette s földre roskadt.

Ramzesz rövid pihenés után egyesült a főhaddal. Szétszórtá vagy rabul ejtette a khétákat s mire a nap leáldozott, a khadesi csatának vége volt. A vár Ramzesz kezébe került. Az egyiptomi tábor újjongott, az öröm és lelkesedés ráragadt azokra is, akiket a hosszú harc kifárasztott s akiket a hosszú harc partján állottak. Dicsőítették a diadalmas királyt, az ellenség erejének megtörőjét.

A khéták legkiválóbb vitézei elesetek.

A csatamezőn elesetteket összeszedték másnap. Megtalálták a sebesültek között Ménát is.

Rameri nem volt sehol. A rákövetkező napon kitűnt, hogy a fiatal herceg a danaok fogságába került s a Ména sátrában őrzött királyleányért cserében szabadon bocsátották.

Paakernek nyoma veszett. Paripáit épen lelték összetört és vérrel szennyezett kocsija mellett. Khétazar, a khéták fejedelme békealkudozó-sokba akart Ramzeszsel bocsátkozni, de Ramzesz kijelentette, hogy csak Egyiptom határára fogja a föltételeket megszabni.

Olyan tiszteletben tartották őket, amint fejedelmi rangjuk megkívánta, mindazonáltal mégis csak hadifoglyok voltak.

A faraó sietett haza; borús sejtelmek szállottak meg szívét, napfényes lelkére a kedvetlen-ség fátyola borult.

Ménát, akit ő úgy szeretett, mintha az édes gyermeke lett volna, aki minden mozdulatát megértette, aki, mihelyt melléje állott a hadi kocsira, olyan volt, mintha az ő testének egyik része lett volna, a legfőbb hadi bíróság arra ítélte, hogy főlovászmesteri állását odahagyja. Ramzesznek ezt az ítéletet meg kellett erősítenie, mert szelid és igazságos volt az ítélet s a törvények értelmében Ménát halálra kellett volna ítélni, minthogy személyes boszújának kitöltése kedvéért cserben hagyta urát.

A faraó tevékeny lelke irtózott az álmodozásoktól, a céltalan tünődésektől, most azonban sokszor rajta kapta magát azon, hogy elmélázik s ha valaki hirtelen megszólította, összerázkódott.

Az eszméletlenségnek az az érzése, mely őt akkor megszállotta, mikor hasonló volt a falevélhez, melyet a szél magával sodor; mikor a lovak vadul ragadták kocsiját s csak a csoda mentette meg: ez az érzés nem akarta őt elhagyni.

Valóban csoda volt!

Amon jelent-e meg könyörgő szavának hallatára, igazán a napisten fia volt-e, akinek isteni vér csörgedezett ereiben?

A győzelem után néhány nappal fölszedte sátorát, az elfoglalt szíriai területen egyiptomi őrseget hagyva, elindult haza.

Két fiát előre küldte Megiddóba leányához, Bent-Anathoz, hogy a tengeren át Pelusiumba kísérjék őt. Megizente leányának, hogy a hajóból mindaddig ne szálljon partra, míg ő maga Pelusiumba meg nem érkezik. Feltette Bent-Alatot Ani ármánykodásától.

A hadi szerek jórészét s a sebesülteket is csaknem mind hajókon küldötte Egyiptomba.

XL.

Katuti terve. A király fogadtatása.

A kadesi döntő csata óta csaknem három hónap telt el.

Pelusiumban, Egyiptom kulcsában, fényes ünnepre készülődtek: várták a diadalmas hadból hazatérő faraót.

Nagy előkészületek történtek. Maga Ani, a helytartó fáradozott a legbuzgóbban, hogy Ramzesz fogadtatása méltó legyen a nagy királyhoz. Mindenütt lehetett az ő kocsiját látni; legtöbbit pedig a fából hevenyészett palota körül időzött. Ezt az ideiglenes palotát arra a helyre építtette, hol hajdanában hyksosok tábora állott. Itt kellett az ünnepélynek lefolynia, itt rendeztek belakást a faraónak és családjának.

Nyitott lépcső vitt fel az előcsarnokba s oda nyílt a nagy díszterem ajtaja. A terem óriási nagyságú volt és szokatlanul magas. Mennyezetére csillagokat festettek, a tető különös alakú oszlopokon nyugodott: egyik hasonló volt a datolyapálmához, másik a libanoni cédrushoz.

A terem padlóját nehéz szőnyegek borították, olyanok voltak, mintha a tenger fenekéből halászták volna ki, mert tele voltak himezve kagylóval, vízi növényekkel. Háromszáz előkelő vendég számára voltak itt csinos asztalkák és székek elhelyezve.

Ezer meg ezer lilium- meg tulipánalakú lámpás lógott mindenütt, az előcsarnokban pedig kosárszámra állott a rózsza, melyet majd a király útjára fognak szórni.

Ani, a helytartó Katutival együtt nézegette ezt a dísztermet.

— Úgy hiszem, minden jól sikerült, — mondá az özvegy.

— Csak azt nem tudom, hogy mit bámúljak inkább: találékonyaságotat vagy kiválóan finom izléseidet?

— Hagyjuk csak, — viszonzá mosolyogva Katuti. — Ha valami dicséretreméltó van bennem, az nem lehet egyéb, mint buzgóságom, hogy neked szolgálatot tehessek. Mennyit kellett fáradoznunk, míg ezen a mocsaras, útlatos róvarokkal teljes vidéken felépíthettük ezt a díszes palotát! Most már készen áll, de vajjon meddig?

Ani a földre nézett s ismétlé:

— Vajjon meddig?

Azután így folytatta:

— Egyik merényletünk már kudarcot vallott; Améni elhült irántunk, az ujját sem mozdítja meg. A seregek egy részére sem számíthatok, a hebraeusok pedig, akiket a kényszermunka alól felszabadítottam, csak a baromörzéshez értenek, fegyver nem volt soha a kezökben. A népet jól ismered! A diadalmas királynak megcsókolják a lábát, még ha gyermekeik vértengerén át férközhetnek is hozzá. Nincs bizalmam bennök. Azonkívül... az a... nos hát az a karvaly, melyet Hekt az én számomra nevelt... ma beteg lett és...

— Holnap annál büszkébben fogja a fejét fölemelni, ha megembereled magad! — mondá Katuti és szemei mérgesen villogtak. — Te már nem állhatsz félre. Itt Pelusiumban úgy fog megjelenni Ramzesz az általad rendezett ünnepen, mint valami isten. Ismerem a királyt. Sokkal büszkébb, hogy csak gyanakodó lehetne és sokkal elfogultabb maga iránt, hogysem elhihetné, hogy ő valakiben, akár barátja, akár ellensége legyen is az, csalódhatnék. Azt a férfiút, akit méltónak tartott arra, hogy helytartójává nevezze ki, szívesen nem fogja elítélni. Ma még neked hisz, holnap már ellenségeidnek s tudod jól, hogy Thébében nehéz lesz a megtörténtet «meg nem történt»-té tenni.

— Te folyton sarkalsz engem, — viszonzá Ani. — Hátha a Paaker jól kieszelt terve után a tied is füstbe megy?

— Helyzeted akkor sem lesz rosszabb, mint most! — mondá Katuti. — Nem az emberek, hanem az istenek parancsolnak az elemeknek. Vajjon tartja-e valószínűnek valaki, hogy ezt a pompás palotát te azért építtetted, hogy azután felgyútsd? Nem szükséges, hogy bárkit is beavassunk tervünkbe.

— De ki fogja a Nemu és az én néma rab-szolgám által készített szurkos csóvát az épületbe dobni? — kérdezte Ani.

— Én magam, — viszonzá Katuti határozottan — s velem együtt még egy más ember.

— Ki légyen az?

— Paaker.

— Itt van a mohár? — kérdezte a helytartó megrémülve.

— Te magad is láttad őt.

— Tévedsz! — kiáltá Ani. — Én őt...

— Emlékszel arra a félszemű, szürkehajú feketére, akivel tegnap a levelet küldöttem neked? Testvérem fia volt.

A helytartó homlokához kapott és borzadva kiáltá:

— Szegény!

— Szörnyen eltorzult, — folytató Katuti. — Nem lett volna szüksége arra, hogy arcát bemázolja, anélkül sem ismer reá senki, még szülő édes anyja sem. A Ménával vívott harcban elvesztette a félszemét, azonkívül vőm beszűrt a vállába, megsértette a tüdejét. Alig tud beszélni, lesóványodott, vézna és nyomorék lett belőle. Aggodalom nélkül soroztam őt szolgálaim közé, tervembe nem avattam be, de meg vagyok győződve, hogyha száz halál fenyegetné, még akkor is segítségünkre volna. Az istenek szerelmére kérlek, ne légy kishitű, ne ingadozzál! Adass bőven bort, hogy a testőrök és szárd szolgák miatt ne nyugtalankodjam.

Ani így szólott:

— Tégy mindent belátásod szerint. Én az ünnepély után ethióp katonáim között a táborban fogom az éjszakát tölteni.

— Királynak fognak kikiáltani, mihelyt a belakodó hamúvá égett. Egy-kettő kiáltozza csak s a többi hasonlót fog cselekedni. Améni is — bár magadra haragítottad — szívesebben hódol majd neked, mint most Ramzesznek. Itt jön éppen. Amott már lengetik a zászlókat!

— Közelednek, — mondá a helytartó. — Még csak egyet! Gondoskodjál arról, hogy Bent-Anat ne égjen el. Neki nem szabad elégnie!

— Légy nyugodt! Az ő szobái a földszinten lesznek és vigyázzunk reá!

Ani elbúcsúzott az özvegytől.

Katuti pedig így szólott magában:

— Bent-Anat el fog a többiekkel égni; nincs kedvem ahhoz, hogy megosszam vele uralmat ezen az emberen

*

Egyiptom minden részéből Pelusiumba özönlöttek a férfiak és asszonyok, hogy a háborúból hazatérő győzelmes királyt és hadsereget fogadják.

Minden jelentősebb papi szerzet küldöttséget menesztett az ünnepélyes fogadtatáshoz. A Nekropolisból öt tagú küldöttséget vezetett maga a főpap, Améni, vele ment Kagabu is, az öreg próféta.

Nagyobbrészt főpapi párducbőr volt a papok vállán s csak egy-kettő jelent meg egyszerű, fehér köntösében. Kezökben rózsával és liliummal díszített botot tartottak s a füstölőben ké-

szen várt a tömjén, hogy meggyútsák, ha a király közeledik.

Az Amon-templom papjai mellé előkelő hölgyek is csatlakoztak, akik szintén Amon isten kultuszának művelői voltak. A helytartó határozott kívánságára Katuti is ezek között jelent meg.

Améni, a próféta, gondolataiba merülve haladt Kagabu mellett.

— Mennyire másképpen történt minden, — szólott halkán Kagabu, — mint mi gondoltuk. Olyanok vagyunk, mint a hírnökök, akik lepecsételt levelet visznek. Ki ismeri a levél tartalmát?

— Örvendő szívvel üdvözlöm Ramzeszt, — viszonzá Améni határozottan. — Azok után, ami vele Kades mellett történt, nem a régi már. Tudja, hogy minő hálával tartozik Amonnak. Legkedvesebb fiát a memphisi templom főpapjává nevezte ki s fogadást tett, hogy pompás templomot épít s az égietek dúsan megjutalmazza. Ramzesz pedig ura szokott lenni a szavának, nem úgy, mint az a mosolygó gyöngé báb ott a kocsiban.

— Aggódok Ani miatt, — mondá Kagabu.

— A farao nem fogja őt megbüntetni, bizonyosan nem, — jegyzé meg Améni. — Különben sincs oka arra, hogy féljen tőle, ez az ingatag nád arra hajlik, amerre a szél hajtja.

— Mégis milyen sokat vártál tőle!

— Nem tőle, hanem általa, ha mi vezetnök, — viszonzá halkán, de nyomatékkal a főpap. — Ő maga az oka annak, hogy elfordultam tőle. Mi azt kívántuk tőle, hogy kimélje Pentaurt. Megesküdött, hogy nem bántja, esküjét nem átalotta megszegni s kicsinyes boszúból elpusztította az isteneknek azt a dicső teremtményét, mert az volt bizonyára a költő. Visszalépünk, midőn a célt már-már elértük; elejtjük azt, akit fölemeltünk s fölemeljük azt, akit a földre sújtottunk. Örvendő szívvel hódolok Szeti fiának.

Míg Améni beszélt, a díszkapu árbócaira felhúzták a zászlókat. A Nilus innenső partján porfelhő kavardott s megharsantak a trombiták.

Feltűntek a lovak, melyek a kadesi csatában kocsija elé voltak fogva. Maga a király tartotta kezében a gyeplőt, arca fölragyogott, midőn népét látta, amely leírhatatlan örömjongással, könnyezve, útjára virágosöt szórva fogadta a diadalmas uralkodót s leborult a földre a sok-sok ezer ember.

A hódolok élén Ani, a helytartó volt.

Alázatosan borult le előtte, megcsókolta a földet és egy selyemvankoson átnyújtotta Ramzesznek a kormánypalcát.

A király kegyesen magához intette s midőn Ani megérinté a király ruháját, hogy megcsókolja, lehajolt hozzá Ramzesz és homlokát érinté ajkával s kérte őt, hogy szálljon fel az ő kocsijára s átadta neki a gyeplőt.

Mélyen meghatva fogadta a papok hódolatát s velök együtt imádkozott az összesereglett nép előtt.

Azután a díszes palotába vezették őt, vidáman felment a lépcsőkön s az előcsarnokból

MEGÖLELTE LEÁNYÁT.

üdvözölte a népet, az ő hű alattvalóit. Látta a kétezer áldozatra feldíszített bikát s ugyanannyi házi antilópot, melyeket szerencsés visszaérése alkalmából áldoznak az isteneknek, a megszelídített oroszlánokat és párducokat, a ritka fákat, melyeknek ágain tarka tollú madarak ringatóztak, a zsiráf- és strucc-fogatokat s várta a kikötőből jövő menetet, melynek élén Bent-Anatot hozták díszes gyaloghintójában.

Az ünneplő sereg szemeláttára megölelte leányát. Éreztetni akarta az ő népével, hogy mekkora boldogság tölti el ebben a pillanatban az ő szívét.

Ména felesége a legyezőt tartotta a hercegnő mellett s letérdelt ő is a leányát fogadó király előtt.

A király kegyesen intett neki, hogy keljen fel s így szólott hozzá:

— Mi mindent kell ma megérnem! Meggyőződtem arról, hogy az, amit eddig a legnagyobb boldogságnak tartottam, még fokozható s most látom, hogy a legszebb is legyőzheti önmagát, ime, Ména csillagából nap lett!

Ramzesznek eszébe jutott Ména. Egy pillanatra redőkbe vonta a homlokát s szemeit behúnyva lassan lehajtotta a fejét.

Ezúttal a szokottnál hosszabb ideig nézett a földre, azután reánézett a leányára és a szeme ragyogott.

— Mit mondott barátnőd ahhoz, hogy férje egy idegen nőt fogadott a sátrába? De mond meg nekem a tiszta igazságot!

— Néfert anyja keserű szavakkal vádolta vejét, de Néfert bizott férjében s minthogy fájt neki anyja korholása, elhagyta férje házát és hozzánk költözött át.

— Igaz ez? — kérde Ramzesz.

Néfert bölintott a fejével s szemeit elöntötte a könny.

— Milyen jónak kell annak lennie, — mondá a király, — kit az istenek ilyen boldogsággal ajándékoznak meg. Szertartásmester, parancsold meg Ménának, hogy ma az asztalnál ő szolgáljon ki engem, úgy, mint a kadesi csata előtt. Eldobta a gyeplőt, midőn ellenségét megpillantotta, vigyázzon, el ne dobja a serleget is, midőn az ő szép felesége ezekkel a szemekkel néz reá. Ti is ott legyetek az asztalomnál, — tévé hozzá leányához és Néferthez fordulva.

Hallatlan volt a lelkesedés, amellyel mindennütt, ahol csak megjelent, fogadták. Útja a kikötő és a sátrak mellett is elvitte őt, hol a sebesülteket helyezték el, kiket ő a hajókon küldött előre. Rendkívüli szíveséggel intett feléjük kocsijából.

Ekkor is Ani, a helytartó hajtotta a király lovait.

Lassan haladtak a sátrak között, de Ani hirtelen megrántotta a gyeplőt, a lovak megbokrosodtak s alig lehetett őket megfékezni.

Ramzesz megütődve nézett körül.

Ott, ahol a lovak megbokrosodtak, őt is borzalom szállotta meg; úgy tetszett neki, mintha azt az ismeretlent látta volna, aki a kadesi csatában az ő életét megmentette.

Vajjon az isten láttára ijedtek meg a lovak, avagy érzékei csalták meg, vagy talán halandó ember volt mégis a megmentője, aki a csatában megsebesült?

Az a férfiú, aki a gyeplőt tartotta kezében,

megmagyarázhatta volna neki, mert Ani Pentaurt pillantotta meg s azért kapott ijedten a gyeplőbe. (Folyt. köv.)

ÓVÁS.

Hol az anya gond varázsát,
A szívek melegét érzed,
El ne hagyd az édes otthon,
El ne hagyd a puha fészket!

A dicsőség nem melegít,
Hívság a fény, hazug a vágy,
Megszaggatja lelked hitét,
S szívtelenül magadra hágy.

Egy érzés csak, ami igaz,
Mikor az elhagyott házra
Fájó, nehéz sejtellemmel
Visszanézel utóljára.

És ha akkor nem érted meg,
Amit a szív sejtve érez,
Elsodor az élet árja,
Soha többé nem érsz révhez.

S honnan vándor útra keltél:
Elfáradva, összetörve,
Hulló könnyel, vezekelve
Borulsz otthon a küszöbre.

Ábrahám Ernő.

CSERÉP.*

Borsodban, a Tard hegység közelében, állanak Cserépvár romjai. A bükk, tölgy és cserfák erdőiben elrejtett vár jó erősség volt. Nagy Lajos király nem egyszer időzött a várban s nagy örömmel, nagy nyájassággal fogadta a vár ura.

Egy időben Lajos király áruhába öltözött s Cserépvárba érkezett. Mint egyszerű fáradt utas bebocsáttatást kért s egy kis zúgot, hol az éjet eltöltse. A vár ura, az öreg Tardi Lőrinc és leánya Benigna, szívesen fogadták az érkezőt s asztalukhoz hívták. Borozgatás közben, midőn a kedélyek felmelegedtek, a királyról is beszélgettek. Lajos nem éppen a legkedvezőbben nyilatkozott saját magáról, az ősz várúr igen haragudott s vendégét heves kifakadásokkal illette. Szavait

* Mutatvány szerzőnek most megjelent «Várregék» c. könyvéből.

így végzé: «Ha nem volnál vendégem, szolgálaimmal dobálnálak ki, mert az ország, nép és nemesek ellensége az, ki saját hazájának és nemzetének felkent királyát sérti.» Lajos nagynehezen kibékítette a jó öreget s miután a fiastyúk apró csirkéivel már feltűnt az égen, nyugovóra tértek. Lajos nagy szeretettel gondolt hűséges házigazdájára, ki akaratán és tudtán kívül, de honfíui buzgalomból, alaposan megmondta neki a magáét.

gadta vendégeit, szobáikba vezettette s így nem vette észre, hogy egy másik kisebb csapat is érkezett a várba. Vezetőjük Bebek Zoltán volt, egy csinos, derék nemes fiú. Ő is leánynézőbe jött.

Zoltán nemzetsége az abauji Bodókövát lakta. Csak a vár és három falu volt összes birtokuk. Lajos igen szerette Bebekéket, mert a harcban mindig kitüntették magukat s most is elhárította, hogy amennyire csak tőle telik, kedveltét fogja pártfogolni. Az ebéd alatt a király és

AZ ÖT-TÓ KATLANA A MAGAS TÁTRÁBAN.

Tardinak úgy tetszett, hogy vendégét már látta valahol. Találgatta, hogy hol is látta, kivel téveszti össze, de bizony csak nem jutott eszébe. Sok embert ismert és látott már a jó öreg, vállait is szép idők nyomták s így nem csoda, ha emlékezethezsége e pillanatban elhagyta. A vendég már négy napig időzött Cserépváron, s elhárította, hogy másnap bücsüt vesz. De másnap, alig hogy a nap sugarai magukhoz ölelték a harmateppepek millió drágaköveit, Lajos egy nagy csoport lovast látott a várhoz közeledni. Egyik ablakba állott, hol mindent jól szemügyre vehetett, de őt nem láthatták. Az érkezettekben a vöröshajú, himlőhelyes Simonffy és kísérőit ismerte fel. Gondolta, hogy ezek csakis leánynézőbe jöhettek. A vár ura nagy szíveséggel fo-

Bebek, mint vendégek, Benigna mellett ültek, míg Simonffy, mint idősebb vendég, Tardi uram mellett foglalt helyet. Egyik felköszöntő a másikat érte, éltették a hont, a királyt, egymást. Lajos is felállott s mint szegény utas, mentegette magát, hogy ő is fel mert szólani. Felköszöntőjében a háziúr leányát éltette, kinek kezét a két nemes kérte. «Én, — így végzé beszédét — ha a várúr ő kegyelmének helyében volnék, nem nézném a gazdagságot, sem a vagyoni előnyöket, hanem a személyes bátorságot, jellemet, kort és vitézséget. Respektálok Simonffy uram ő vitézi voltában is az ő előnyeit, de ifjú Bebek uram bátorságát, jó hírét, vitézségét mégis előbbre helyezném.»

Simonffy uram vörös fejét elfogta a méreg.

Kirúgta a székét maga alúl s kardjával a királynak rohant. Bebek a király segítségére sietett, míg Tardi a dühöngőt igyekezett visszatartani. Abban a percben, midőn Lajos is kihúzta kardját, álhaja és szakála leesett s így akaratlanul is megismertette magát. Simonffy majd meghalt ijedtében s reszketve esett térdre. Összetett kezekkel kért engedelmet, amiért királyára emelte kardját. Tardi uram rögtön Lajosnak adott igazat s mondta, hogy ő ezer örömmel fogadja vejét Zoltánt, csak leányát kérdezzék meg. Benigna szóltanul, de szemeiben és arcán boldog mosolylyal nyujtotta kezét az ifjúnak, ki a rózsás kezecskéjével borította el. Azután király elé térdelt s úgy köszönt meg annak végtelen jószágát. Lajos felemelte s így szólott: «Vedd leánykádat, legyetek boldogok. Maradj hű vitézünk, olyan, minő eddig voltál. Hogy pedig mőringban sem legyen hiány, mai naptól fogva Szádvár, Regécze és Füzér, a hozzátartozó falvakkal együtt tied!»

Nemsokára ünnepélyes mennyegző volt Cserépvárában, melyen a király is részt vett. A Bebek család még számtalan éveken át virágozott s királyainknak sok vitéz, hű és bátor katonát adott. Simonffy hosszú orral hagyta el Cserépvárát, de a király hozzá is kegyes volt, mert heveskedést nemcsak hogy elnézte, hanem kárpoztólását sztrechnót adta neki.

Így ajándékozta meg Lajos a bátorságot és vitézi érdemet. Tardi uramat még több ízben látogatta meg s víg poharazás közben, nem egyszer említették fel a mulatságos esetet.

Zakariás Sándor.

Hó és jég a magas hegységeken.

Hogy a víznek mily óriási fontosságú szerepe van a természet háztartásában, azt ma már alig kell említeni. Mindenki ismeri azt az átalakító hatást, melyet a folyékony halmazállapotban levő víz a föld felszínén gyakorol. Hegységeken látjuk a mély szakadékokat, üregeket, tömböket és meggyőződünk róla, hogy tulajdonképpen a legnagyobb geológiai erők egyikével van dolgunk. Nem szabad azonban kisebbnek tekintenünk a víz fontosságát akkor sem, ha szilárdan, mint hó és jég fordul elő.

Átlagosan, ha a hőmérséklet 0° alá száll le, a légköri nedvesség hó alakjában csapódik le. Melegebb napokon ez a hó természetesen elolvad, de olyan régiókban, ahol a meleg napok száma aránylag csekély, a nap tüze nem elég erős arra, hogy a rövid nyár tartama alatt az egész téli hőmennyiséget elolvassa s a hó egyrésze állandóan

megmarad. Magas hegyeken a csúcsok alatt állandó hórétegek keletkeznek, melyeknek legalsó nyári előfordulási vonalát *hóhatárnak* nevezzük. Bevágásokban, lapos tetőkön, ahol halmozódását semmi sem akadályozza, meglehetősen rövid idő alatt ez a hó óriás mennyiségekre szaporodik, lassan áthajlik a hegypárkányon is s ilyenkor ezek az áthajló részek tulajdon súlyuknál fogva megindulnak és *lavina* formájában pusztítva alázuhananak a völgyekbe. A lavinának igazi időszak a tavasz, mikor a melegebb szelek, az olvadás a hómasszának összefüggését és a talajhoz való tapadását meglazítják. Ezek a tavaszi, olvadás által előidéztet lavinákon kívül vannak még úgynevezett vihar-lavinák, melyeket a szelek gördítenek le a hegyoldalakról.

Lavinák természetesen csak meredek hegyoldalakon fordulnak elő, melyek fölött elegendő tere van a hónak, hogy felhalmozódjék. A hó azonban kevésbé meredek hegyoldalakon és völgyeken is törekszik lefelé. Ezen lassú lefelé csuszamlás alatt azonban belső szerkezete megváltozik. A hó itt gyakori olvadás és újrafagyás által mindig jobban tömörül, a levegő kiszorul belőle és színe is elveszti a legmagasabb csúcsok havának vakító fehérségét. A nyomás, melyet a felső hórétegek gyakorolnak az alsóra, szintén elősegíti ezen folyamatot. A hőmező alsó rétegei mind szilárdabbak és keményebbek lesznek s ezek a rétegek akkor is összetartó tömegben maradnak, ha a felettük levő rétegek leolvadnak. Ez az alsó jegesedő hó az úgynevezett *firn*. Ha a felülről gyakorolt nyomás igen nagy, a firn mindinkább szemcsésedik, keményedik és végül kristálytisztá, szemcsés *glecser-jéggé* alakul át.

A glaciér-jég a közönséges jégtől épen ezen szemcsés szerkezete által tér el. Képződését nagyon elősegíti a felső rétegek olvadása is, melyeknek megolvadt hóvize repedéseken lecsurog az alsó rétegekbe és ott újból megfagy. A nehézségi erő, a felülről jövő nyomás ezt az alsó firn-, majd glaciér-tömeget mozgásba hozza s az egész massa lassan ugyan, de megindul lefelé. Mikor az egész hó firn- és glaciér-jég-tömeg eléri a hóhatárt, a felső rétegek olvadásnak indulnak s az alsók egymásután kerülnek felszínre. A szilárdabb, jobban összefüggő alsó jégtömeg azonban még sokáig együtt marad, úgy hogy például az Alpések nagy jégáraiban világosan meg lehet különböztetni egy felső *firn-mezőt* és az alóla ki nyúló *glecser-nyelvet*, mely mindaddig megtartja lefelé irányuló mozgását, míg egészen el nem olvad.

Ami a jégárok lefelé irányuló mozgását illeti, arra mindeddig csak általános elmélet van felállítva, de összes tünetei, sajátosságai még nincsenek megállapítva. Mindenesetre a glaciérek mozgása sok hasonlatosságot mutat a folyókéhoz: mozgása leggyorsabb a közepén, kanyarulatokban azonban, épen úgy mint a folyóknál, konvex oldalán, leggyorsabb pedig szűk és meredek helyeken. Sajátságossá teszi azonban a glaciérek moz-

gását tömegük szakadozottsága, nem összefüggő volta. Minden glaciér tele van mozgásának irányával párhuzamos, keresztben menő és rézsűtrepedésekkel. Az elsők a gyorsabb és lassabb haladású részeket választják el egymástól, a többiek pedig a talajnak egyenetlenségeit jelzik, melyen a glaciér mozog. Ezek a repedések a továbbmozgás következtében sokszor megint egyesülnek és helyükön mások támadnak. Vannak azonban glaciérek, melyeknek talaja alul oly egyenetlen, hogy ezek a repedések, szakadékok óriási területeket borítanak. Némely glaciéreknél az is előfordul, hogy egy sziklafalról darabokban lezuhananak, és oldalain újra egyesülve, összefagyva folytatják útjukat. Ez az úgynevezett glaciér-regeneráció tünete.

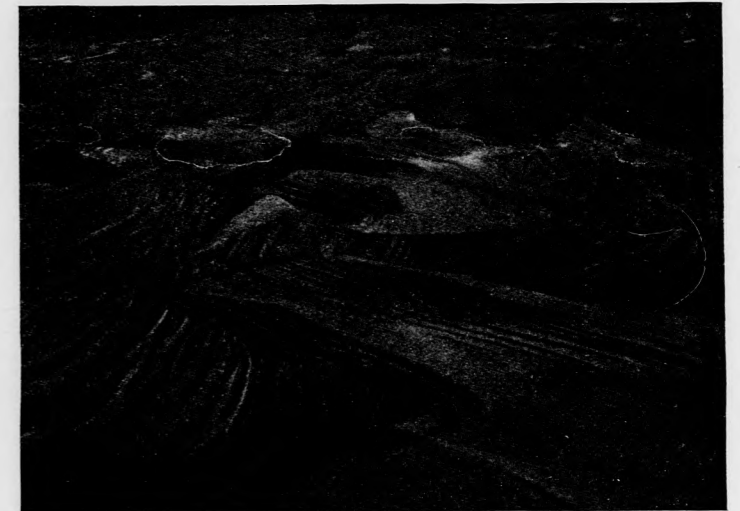
A glaciérek lefelé irányuló mozgása nagyon különböző. Egyes glaciérek, melyeknek medre meredek és nagy firntömög nyomása alatt állnak, néhány méter sebességet is elérnek napjában. Általában azonban 100 méter lefelé mozgás egy évben már igen nagy s a legtöbb jégárnál nem is tesz ki többet ez a mozgás néhány méternél. A legnagyobb sebesség, a melyet eddig észleltek, Verngt-ferneré, mely egy ízben 12 métert haladt huszonnégy óra alatt.

A jégárok hó- és jégtömege természetesen roppantúl lehűtőleg hat a szomszédos lég-rétegekre. Legnagyobb hatást azonban a jégárok a talajra gyakorolnak, kivájo, romboló, tovább szállító és alkotó munkájuk által. Ez a működés azonban nemcsak a mozgó jég mechanikai, hanem az olvadó víz kémiai ereje által is történik.

Napközben a jégárok felső része erősen olvadni kezd, éjjel, valamint télen azonban ez az olvadási folyamat meggyengül, sőt egészen megszűnik. Ezért van nyári éjjeleken ha'ott csend a jégmezőkön, míg nappal megszámlálhatatlan, a jégbe ágyazódó patak csergedezését lehet hallani. Ezek a csermelyek vagy egyszerűen eltűnnek a jégár repedéseiben, vagy ha homokot, kvarezemeket és egyéb súrló anyagokat hordanak magukkal, itt-ott merőlegesen lefelé haladó töbröket vájnak maguknak, melyeken lejutnak a jégár fenekére. Így e patakok alagútszerű boltozatokban, a jégár *alatt* is folytatódhatnak és csak a jégárok legvégén kerülnek újból napvilágra. Útközben a jégárok fenekén levő kavicsot, homokot, kődarabokat magukkal ragadják és részben fel is oldják s rendszeren mint tejfehér vizerek kerülnek ki a jég alól. Ahol az alsó jég réteg közvetlen a talajon mozog tova, óriási kötömbök, sziklák is belefagynak a jégbe és vele együtt útnak in-

dúlnak lefelé. Ezek az úgynevezett *talajmorénák*, melyek a jégár legvégén kerülnek elő. A szomszéd hegyfalakról lesürolt, letört kövek, kavicsok képezik a jégár két oldalán gyakran töltésszerűleg elhúzódó *oldalmorénák* láncolatát.

Ezek a vándorkövek, morénák azonban legnagyobb számmal a jégárok végén halmozódnak fel, ahol mindaz az anyag, melyet a mozgó jég magával hordott, félkör formájában lerakódik. Minthogy a jégkorszak letűnté óta a jégárok folyton kisebbednek és visszahúzódnak, számos glaciér előtt óriási távolságban lehet ilyen morénasáncokat látni, melyek fogalmat adnak annak hajdani nagyságáról. Helyenkint igen szép morénasáncokat lehet látni még a Tátrában és az erdélyi Kárpátokban is, ahol pedig ma nyomuk sincs a jégárokknak. Hogy milyen hatalmasak le-

Úszó hó- és homoktömbök.

hetek ezek a hajdani jégárok, azt legjobban a nyomaik: egészen simára gyalult hegylejtők és a vándorkövek mutatják, melyeket keletkezési helyüktől óriási távolságra elhordtak.

Óriási az a geológiai munka, melyet a jégárok hajdan véghezvittek. Az anyag, melyet a magas hegyekről lehordtak, porrá törték, ma sok helyütt termő talajt képez a hegységek lábánál. Az Alpok előtt elterülő sváb-bajor fensík úgyszólván nem egyéb, mint a hajdankor jégárainak hordványja.

És ha ma megállunk az Alpok vagy Kárpátok valamelyik csoportja előtt, csodáljuk annak formáit, szeszélyes alakulatait, tudnunk kell, hogy az idő végtelenségében azt csak átmeneti alaknak lehet tekintenünk. Víz, jég, hó és más tényezők átalakítólag működnek ma is s meglehet a késő utókor embere egyet sem fog azon természeti képekből látni, melyeket a mai kor gyermeke csodál.

T. S.

MARCI.

Elbeszélés. Irta Rakodczay Pál.

I.

Marci nagyon szeretett olvasni. De semmit sem annyira, mint a Robinzont. És amilyen agyafúrt fiú volt, nem érte be azzal, hogy olvassa, élvezze: ő maga is szeretett volna Robinzon lenni. De hogy lehessen ő az? Hogyan, mi módon menjen el a szülői háztól? Hogyan hagyja oda édes anyját, aki ugyan szigorú volt hozzá, de jó is! A neve napján, születése napján, mindig ajándékot kapott tőle. És melyik este mult

HÓPÁRKÁNY A KIS GLOCKNEREN.

el a nélkül, hogy ez a jó anya oda ne jött volna ágyához és meg ne csókolja? Hajh, később hány-szor jutott eszébe, mily boldog idő volt az, mikor e csókkal aludt el, mikor ezzel végezte a napot. Igaz, hogy Marci is alázatos, engedelmes fiú volt. A reggelt ő is úgy kezdte, hogy kezét csókolta anyjának. Nevenapjára pedig szép verset tanult be és azzal lepte meg. De bolondos fiú is volt az a Marci. Ki nem ment a fejből, hogy neki Robinzonná kell lennie!

Volt egy szakácsnéjük: Náni. Ez a Náni el-el-tréfált Marcival, de össze is veszték nem egyszer. Marci édes anyja, a ki nagyon okos aszszony volt, látszólag mindig Náninak adott igazat. De Marci szentül hitte, hogy anyja csak Nánit tartja jónak. Egyszer aztán, mikor megint valamin összezördültek, Marci elkéserevedve így szólt Nánihoz:

— No Náni, engem nem lát többet!

Marci meg volt magával elégedve, mert végre egy elbeszélésben olvasott kedves frázisát, melyet eddig nem volt alkalma az életben alkalmazni; élőszóval, hangosan mondhatta el. De nem csak elmondta, hanem fejébe csapta a kalapját és rohant. Náni nem is hitte az egészet és nagyot nevetett. Ez még inkább feltűzelte Marcit és rohant eszeveszetten. Végre Robinzonná lehet!

Marci nem is ment, hanem szaladt kifelé a váci úton. Azt hitte, üldözik, annyira futott. Vak-tában Újpest felé sietett. Még akkor az újpesti út elhagyott, félelmes volt. Középe táján oldalt esett az elhagyott váci temető, melynek kifosz-

tott kriptáiban zsványok tanyáztak. Marci lélek-szakadva rohant el a rémes hely mellett. A sötétben ingó, szélrázta fák mintha azt susogták volna fülébe: Menj vissza, fiam, édes jó anyád vár rád... De Marci csak ment. Azt sem tudta, miért megy éppen Újpestre. És mégis mind egyre csak arra tartott. Végre odaért. Lehetett vagy esti kilenc óra. Mit csináljon? Ezt nem tudta Robinzonból. Az nem állt meg Újpesten. Este is van, fáradt is a gyerek, jó lesz lefeküdni. De hová? Egész életében soha sem kellett azon tündöndnie, hová fekszen le. Most először érezte hiányát a jó puha ágynak, a biztos hajléknak. A rét mentén ledől egy fa mellé a porba. Egyszer csak jö egy ember puskával és kérdezi:

— Ki vagy?

— Én a Marci vagyok, — felelte a fiú ijedten.

— Hát mit csinálsz itt, honnét jössz?

— Engem a Náni kergetett el hazulról, — mondá Marci.

— Ki az a Náni?

— Egy rossz szakácsné.

Az öreg puskás ember a fejét bólogatta, aztán kis vártatva így szólt:

— De itt csak nem feketel az úton, eltapos valami szekér. Feküdjél oda be a fűbe.

Marci engedelmeskedett és az út mentén a fűbe heveredett. Hanem ott egy ló legelészett a gyepon. Marci nagyon félt, hogy a ló majd összetapossa. A jó puskás bácsi is mintha ugyan ezt gondolta volna, mert oda jött és ezt mondá:

— Jer fiam ide a mi szobánkba.

Ezzel bevezette Marcit egy kis faházba, ott a földre terített egy nagy subát és arra feködt Marci. Jót aludt a subán. Kora reggel, mikor felébredt, látta, hogy egy szegényes faház szobájában van. Soha sem volt ő ilyen helyen. Egy asztalnál vagy négy olyan puskás ember ült, mint a tegnapi. Ezek jól megnézték őt. Az egyik kivált-kép sokat rázogatta a fejét és kikérdezte Marcit, kiesoda, honnét jön. Marci mindent elmondott.

— Eredj, fiam, szépen haza az anyádhoz.

Robinzon hazamenjen? De Marci úgy elfeledte Robinzont e szavakra, mintha soha hírét sem hallotta volna. Szépen ajánlotta magát és vissza indult Pestre gyalog. Milyen érzéssel ment! Ki mondhatná meg? Vasárnap reggel volt. Mi szép a vasárnap reggel annak, akinek a lelkiismerete nyugodt! Az emberek pihennek. Templomba mennek és mulatnak. Az iskolás gyermekek délelőtt megtanulják leckéiket és a délután az övek, az a délután, melyre egész héten át várnak. Oh de Marcinak minden lépés, mellyel az otthon felé közeledett, iszonyú volt. Nem a veréstől félt. Nem verték őt soha. De félt valami kimondhatatlantól: édes anyjának szemeitől! És attól, hogy nem engedi meg, hogy kezét csókoljon.

Nagy porosan ért haza.

Talpon volt az egész ház. Anyja felöltözve feködt a diványon, de nem aludt. Az anya nem tudott sem örülni, sem haragudni. Annál keményebben támadt rá Marcira az egyik boltos segéd (mert anyjának üzlete volt):

— No Marci, maga nagy büntetést érdemel! Ki kellett mennem a városligetbe az öreg atyjához. Ott a kertben a kutya nekem esett és az új nadrágomat össze hasogatta.

És így minden oldalról csak úgy dűlt a szemrehányás Marci felé. Valahogy csak eltelt a nap, a szomorú vasárnap.

De a bűnhődés legjava még csak következett. Marcinak sorra kellett járnia mind azon ismerős házakat, ahol anyja éj idején kerestette. Mindenütt bocsánatot kellett kérnie, hogy ostoba szökése miatt az illetőket éjnek idején háborgatták. És bizony a legtöbb helyen kigúnyolták. De akadt egy jó öreg bácsi, aki ezt nem tette, hanem így szólt:

— Jól van fiam, én nem haragszom. De többé ne tégy ilyet. Az a szép tőled, hogy belátod,

hogy másoknak alkalmatlanságot szerzettél és bocsánatot kérsz. Látom, jó szived van.

Marci ez után nem gondolt többé Robinzonnal. Csak évek múlva merete ismét olvasni. És akkor tudta meg, hogy könnyű volt Robinzonnak: mert története csak mese! Könnyű volt neki, aki nem gyalogolt Újpestre!

Marci azután is szeretett olvasni, de nem tanulni!

Ő művész akart lenni.

Éppen a gimnázium negyedik osztályát végezte el, mikor az újságban azt olvasta, hogy egy könyvkereskedésbe inast keresnek. Hopp! gondola, ez éppen neki való. Ott a sok könyv között egész nap olvashat addig, a míg festő, vagy más efféle művész lesz. Anyja nagyon meg volt elégedve a választással.

Marci nagy kedvvel lépett a könyvkereskedésbe. De hajh! minő csalódás! Dehogyan olvashatott. Cimszalagokat kellett innia egész nap, rendeznie a könyveket. De jaj volt neki, ha beléjük nézett! A többiek is mind folyton számlát és más efféle lelketlen dolgot irtak egész nap. Marci szenvedett, nagyon sokat szenvedett. Mégis sokáig örült, hogy nem kell tanulnia. Munkáját, ha nem is szerette, pontosan elvégezte, mert becsületes fiú volt. Nagy összeg pénzeket bizott rá főnöke és Marci azokat pontosan vitte illető helyükre. Egyszer ezer forintot kellett az öreg Szepesy Imrének, a piarista tanárnak átadnia. A pénz az ismert írónak latin nyelvtanáért járt, mely Marci főnökénél volt bizományban. Marci átadta a pénzt Szepessynek, aki nyugtát adott róla, sőt Marcinak egy forintot nyomott a kezébe. Marci vérvörös lett a szégyentől.

— Kérem — mondá — ezt nem fogadhatom el.

— Nem, barátom — mondá a jó öreg nyájasan — aki nekem pénzt hoz, annak én is pénzt adok.

Mit volt mit tennie Marcinak, elvette a forintot, mely tüzes parázként égette a markát. Már most mit tegyen a forinttal? Belé tette a nyugtatónyiba és átadta a főnökének.

— Micsoda forint ez? — kérdezé a főnök.

— Kérem, felelé Marci, ezt a tisztelendő úr adta, de nekem nem kell.

— Hát azt hiszi barátom, hogy majd én rakom zsebre? — mondá a főnök mosolyogva és vissza adva Marcinak az ördögös forintot. Marcit most valami hősies gavallérság szele érintette. Odaadta a forintot Antalnak, a szolgának.

A segédek gúnyosan célozhattak Marci gavallérosságára, ki nem szorúl pénzre. A dolog a főnöknek is fülébe jutott. Bizalmasan megszólította Marcit.

— Lássá, barátom, megvallo, magamon kívül még nem ismertem olyan urat, mint ön, fiatal ember. Mert szerintem az az úr, aki rendes keresetén kívül nem fogad el semmit és aki borralvaló nélkül tesz meg valamit. De egyben hibázott. A jó öreg pap adományát nem kellett volna

ügy megvetnie, hogy olyannak adja, aki kineveti érette. Adta volna valami szegény embernek, akit tán egy napra megmenthetett volna az éhaláltól. Ha jól teszünk, a maga helyén tegyünk jót, ahol igazán használunk vele.

Marci ezt a leckét egész életére sem feledte el, mert igaz volt. (Vége köv.)

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Magyar Könyvtár iskolai kiadásai. Ez a jól szerkesztett gyűjteményes vállalat, melynek maholnap az 500-ik füzete is megjelenik, nemcsak a nagy közönséget tartja szem előtt, hanem a tanuló ifjúság érdekét is. A tanulók számára való *iskolai kiadásokat* hasznos bevezetések előzik meg s a szöveget tartalmas magyarázó jegyzetek kísérik. A sok füzet közül csak a legfontosabbakat emeljük ki, hogy ezáltal is némi tájékoztatást nyújtsunk olvasóinknak. *Katona:* Bánkban-ja, *Kisfaludy:* Kérők-jei, *Csokonai:* Dorottya-ja, *Kármán:* Fanni hagyományai, *Fáy* Meséi, *Kölcsey* Versei, *Arany:* Toldi szerelme, *Versegly* Költeményei, *Széchényi* Hitele, *Petőfi* összes művei és *Jókai* regényei, novellái csak a hamarjában kiadogatott füzetek közül valók, de ezek is tanúbizonyítást tesznek e népszerű vállalat jelességéről. Végül még megjegyezzük, hogy az iskolai kiadások füzetei már a század is meghaladják. A Magyar Könyvtár teljes jegyzékét készséggel megküldi *Lampel Róbert* (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedése, Budapest, Andrássy út 21.

Vár-regék címen egy kötet jelent meg a könyvtárban. *Zakariás Sándor* írta ezt a könyvet s a maga költségén adta ki Kassán. Negyven várnak a regéje van benne. A szerző sok szeretettel mondja el ezeket a regéket s bár jórészt ismertek a közönség előtt, nem érdektelenek. Lapunk mai számában mutatványképpen közöljük *A Cserép c. regét.* A könyvnek az ára füzve 3 kor.

FEJTÖRŐ.

Történelmi kérdés:

Mikor és ki alapította Bagdad városát? Mikor és kik pusztították el? (Molnár Elek.)

Természetrizai kérdés:

Melyik az az amerikai állat, amely körülbelül 95 cm. hosszú? Színe feketés barna, mely törzsének két oldalán sárgás barnába megy át. Mi a latin neve? (Molnár Elek.)

Számítási kérdés:

Melyik az a szám, melynek négyzete meg ötszöröse 84-et ad eredményül? (Havas Ernő.)

Képrejtvény:

Megfejtési határidő 1904 szeptember 18.

22. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:

Számítási kérdés: 3, mert $(3)^2 = 9$, $3 \times 4 = 12$, $12 - 3 = 9$

Természetrizai kérdés: Az erszényes rákász. Latin neve: Didelphys philander. — **Történelmi kérdés:** Ibn Rosteh. — **Képrejtvény:** Moldva és Oláhország

Helyesen fejtették meg: Eisler Dezső, Thier Győző, Lévai Pál, Holbesz Aladár, Licht Zoltán, Csiba Andor, Labancz Ernő, Feith Pál és Mihály, Havas Péter, Ungár Sándor, *Kempfner Gyula*, Kund Béla, Braun Géza, színei Merse Zsigmond, Szemző István, Bauding Gyula, Fölföldy Sándor, Krepelka Teréz, Nord Frigyes, Somlyó József, Schönberger Lajos, Rebensaft Károly, Reisz Gyula, Steiner Alajos, Petrasek Károly, Fenyő József, Nádas Lajos, Tarján Béla, Kovács József, Rákos Adorján, Ujházy Jenő, Mandel László, Bagossi Agoston, Karsai Zoltán, Falusi Béla, Halmi László, Markbreit Izidor, Getteler Dezső, Gerő Lajos, Csics Károly, Imrei Gusztáv.

A kitűzött könyvjutalmat (Gaal Mózes: Kenyér és becsület) *Kempfner Gyula* balassagyarmati előfizetők nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON

Olvasóinknak. Hogy a lap szétküldésében akadály ne merüljön fel, kérjük olvasóinkat, szíveskedjenek azt a címet, melyen a vakáció alatt lapjuk járt s azt, amelyen most kívánják járni, tudassák a kiadóhivatallal.

Könyvvásár. Nem lehet azt beszüntetni, mert sok a szegénysorsú tanuló. Az új könyvek beszerzése mindenestre jobb, de költségesebb is. A tanulság az volna, hogy a diákok becsülik meg a könyveket és tartásukat tisztán. Nem olyan nehéz dolog ez, ha megvan hozzá a jóakarát. — **Értekezés.** 1. Targya miatt nem lapunkba való. 2. Egyelőre nem mondhatjuk meg. 3. Az «Uarda» minden tekintetben kiváló mű. Nemesak gyönyörködtet, hanem oktat is. — **Poéta.** Ajánlatát nem fogadhatjuk el, mert ön ír ugyan verset, de nem poéta. — **H. D.** (Budapest). A beiratások már elmúltak. A főigazgató-sághoz ke. l fordulnia, hogy az utólagos beiratkozást kellően megokolt kérvény alapján megengedje. — **I. K.** (Pozsony). Jól sejtette, az illetőnek ez volt a célja. Látszik, hogy gondolkozva szokott olvasni. — **H. P.** (Tetétlen). A jövő évfolyamban két folytatásos regény fog megjelenni; egy eredeti, egy fordított. — **K. B.** 1. A lapot elküldetjük; egyes szám ára 25 fillér. 2. Bármelyik sportlap szívesen útbaigazítja. 3. Ajánljuk a két kilós súlyzóval való testgyakorlatot. — **Hű előfizető.** 1. A konzuli pályára lépők érettségi bizonyítványt kötelesek felmutatni. Ha a jogtudományi államvizsgát letették s félévig valamely miniszteriumban hivatalt viseltek, konzuli vizsgálatra bocsájthatnak. — **U. F.** (Budapest). A Singer-Schoollt ajánljuk, hol angol nemzetiségű tanítók oktatják a tanulókat. Havi 12 óráért 12 koronát szoktak fizetni; vajjon itt ennyi-e a tanítás díja, azt nem tudjuk. — **I. B.** Rejtvényeid javarészt felhasználjuk.

1000 külföldi levélbélyeg és egy bélyegalbum, együtt 1 korona. 1000 külföldi levélbélyeg, az előbbinél jobb minőség, számos ritka bélyeget tartalmaz, és egy nagyobb album, együtt 2 korona. 10596

SZÉKI JENŐ,

Budapest, V., Nádor-utca 55. III. 13.

FRANKLIN-TÁRSULAT NYOMDAJA.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELÉLŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám. Kéziratokat nem adunk vissza.
Fél évre... 4 kor. 80 fill.		
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		
Megjelenik minden vasárnap.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	

UARDA.

Történelmi regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes. 25

XXI.

Pentaur felmagasztaltatása.

A nap már leáldozóban volt, mikor a király a palotába visszahajtatott.

Az ezer lámpással megvilágított teremben hullámozott a faraóra váró ünneplő közönség.

Midőn Ramzesz megjelent, kiki rangja szerint mélyen vagy kevésbé mélyen hajlott meg. A király elfoglalta a trónt, körülötte telepedtek le a fiai s azután az ország előkelői elvonultak előtte. Mindenkihez volt egy nyíjas szava, barátságos pillantása; tiszteletet, szeretetet, reményt fakasztott a szívekben.

— Vegyétek le fejemről az uræus-koronát, — mondá, midőn a terített asztalhoz leült. — Tegyetek ma virágkoszorút a homlokomra.

A fogadtatási szertartás alatt Ani és Améni eltávoztak a teremből.

Ani megparancsolta egy őrnök, hogy menjen a sebesültek sátrához s Pentaurt feltűnés nélkül vigye az ő sátrába. Ott őrizze őt, míg visszatér. Aninak még megvolt az a bűvös itala, melyet Hektől kapott, hogy azzal a hajókapitánynak az esztét megbontsa. A költő akkor is veszedelmes lesz reá nézve, ha Katuti terve sikerül.

Améni azért távozott a teremből, mert meg akarta az öreg Kagabut látogatni, aki a délelőtti fogadtatás alkalmával a nagy hőség miatt rosszul lett, elájult s abban a sátorban feküdt, melyet Aménival együtt neki jelöltek ki lakásul.

Az öreg próféta már jobban volt s éppen várta a kocsiját, hogy az ünnepi lakomára hajtasson.

Amint Améni a sátorba akart belépni, éppen Pentaurt kíséerte az ő.

Améni figyelmesen nézte a daliás alakú foglyot. Pentaur reá ismert, megszólította s a következő percben kezet szorítva állottak egymással szemben.

Az ő kezdett nyugtalanzkodni, de a főpap fölvilágosította őt kiléte felől.

A főpap nagyon örvendett, hogy újra életben láthatja az ő legkedvesebb tanítványát, akit már hónapok óta halottnak hitt. Apai gyöngédséggel nézte Pentaurt s megparancsolta az őrnök, hogy vezesse az ő barátját a főpapi sátorba és ne a helytartóéba.

Ott találkozott az öreg Kagabuvál, aki sok «jaj» és «ó siralom» mellett hallgatta végig Pentaur megszabadulásának történetét.

Minden kellemetlenséget, minden szomorú emléket elfelejtett a költő. Améni hófehér papi ruhát adatott Pentaurnak, nem győzte a szép ifjút nézni, büszke örömmel veregette meg a vállát, mintha a saját édes gyermeke lett volna, akit elvesztett és újra megtalált.

Sietősen el kellett mesélnie a viszontagságokat, melyeken keresztül ment. A költő elmesélte raboskodását, a Sinai hegy tövében történt megszabadulását, Bent-Anattal való találkozását, azt is, hogy részt vett a kadesi csatában, egy nyíl megsebesítette, Uarda apja megtalálta és elvitte a harcmezőről. Hogy azonban mit érez Bent-Anat iránt s hogy a király életét ő mentette meg, arról nem szólt egy szót sem.

A főpap intézkedett, hogy az ő eltávozzék s felelősséget vállalt Pentaurért. Ő maga fogja a helytartóval közölni, hogy Pentaurt a főpapok sátrába vitette.

Améni sietett vissza az ünnepi lakomára.